

Karin Sjöberg
Verksjurist
Avdelningen för analys
010-168 05 92

2018-02-22

Dnr 18EV525

Er ref/Dnr
UD2018/00831/HI

Utrikesdepartementet
ud.imremiss@gov.se

Remiss av Europeiska kommissionens ”varupaket” KOM(2017) 795 och KOM(2017) 796

Elsäkerhetsverket har tagit del av rubricerad remiss och önskar lämna följande synpunkter på de förslag som presenteras.

Remissvarets disposition är som följer.

- KOM(2017) 795
 - Övergripande synpunkter (gäller hela förslaget och avser principiella frågor vi anser värt att fokusera särskilt på)
 - Avgörande frågor för vår framtida marknad (här har vi valt att peka ut de specifika invändningar vi har som är särskilt allvarliga)
 - Detaljsynpunkter på förslaget (här kommenterar vi i detalj de artiklar vi har synpunkter på, oavsett dignitet)

- KOM(2017) 796
 - Synpunkter på förslaget (när det gäller denna rättsakt har vi inte så många synpunkter att det finns skäl att dela upp)

KOM(2017) 795

Övrigripande synpunkter

Elsäkerhetsverket ställer sig positiva till att en översyn av det befintliga regelverket genomförs, det behövs på en ständigt föränderlig marknad med förändrade beteenden hos konsumenter och ekonomiska aktörer. Det är positivt att Kommissionen överväger vissa förtydliganden om vilka åtgärder en marknadskontrollmyndighet ("MKM") kan vidta (exempelvis artikel 8), dock finns flera inslag som Elsäkerhetsverket inte kan ställa sig bakom.

Marknadskontroll är ett hantverk där myndigheterna på olika sätt över tid förfinar sina processer och tillämpningen av verktygen samt utvecklar stödet och informationsgivningen till berörda aktörer. Elsäkerhetsverket upplever att de svenska marknadskontrollmyndigheterna har utvecklat sitt arbete och samarbete med varandra på ett mycket bra sätt de senaste åren. Att i detta läge ta fram en reglering som innebär flera ändringar av detaljer och begrepp, utan att detta tillför någon större nytta, är inte ändamålsenligt. Genom förslaget införs även vissa moment marknadskontrolluppdraget (exempelvis artikel 7, 9, 22 och 23) som vi upplever vara otidsenligt och skadligt på lång. Elsäkerhetsverket anser att det är viktigt att grundvalarna för marknadskontrollen är intakta (att den ska bygga på risk, likabehandling, objektivitet, ändamålsenlighet och proportionalitet och FÖRTROENDE för de olika myndigheterna i EU m.m.).

Generellt sett bör istället resurser läggas på att öka kontaktpunkternas möjlighet att genomföra gemensamma insatser som

- bidrar till kompetensutvecklingen hos de ekonomiska aktörerna och professionella slutanvändare/beställare samt företrädare för dessa,
- leder till fler verktyg och utvecklat stöd till företagen så att det blir lättare att arbeta med regelefterlevnad,
- höjer kunskapen hos konsumenter, samt
- ger mer stöd till MKM i utförandet av uppdraget.

Vi tror också att delar av förslaget gör att samarbetet mellan olika medlemsstater försvåras, och att det blir ännu svårare att vara ekonomisk aktör inom EU/EES. Att införa för många frivilliga moment i lagstiftningen riskerar att göra förutsättningarna på marknaden för köpare och säljare svårbegriplig och oförutsebar, samt skapar ett A- och ett B-lag på en marknad som inte låter sig förenklas på det sättet. De ekonomiska aktörer vi möter beter sig olika i olika lägen beroende på flera faktorer. Därför anser vi att de allmänna principerna för

marknadskontroll ska respekteras och det ska finnas en tillit till myndigheterna att de kan applicera dessa i varje enskilt fall – utifrån de omständigheter som faktiskt råder i det enskilda fallet.

Generellt sett gäller att förslaget har ett svårbegripligt språk där nya definitioner införs och många skrivningar är svårtolkade och ger ett stort utrymme för tolkning.

Avgörande frågor för vår framtida marknad

Det är framförallt i följande delar som Elsäkerhetsverket starkt avråder en reglering enligt förslaget. En utförligare motivering följer nedan i anslutning till respektive artikel.

- Partnerskap för överensstämmelse enligt artikel 7 är inte förenligt med grundprinciperna för marknadskontrollmyndigheternas uppdrag och förutsättningar som idag råder för vår verksamhet.
- Marknadskontrollmyndigheternas befogenheter enligt artikel 14 punkten 3.d och 3.e.3 är alltför långtgående och är sådana typiska polisiära mandat som marknadskontrollmyndigheter vare sig ska ha eller har behov av.

Dessa båda regleringsförslag bedömer Elsäkerhetsverket vara så främmande att vi inte kan se hur dessa ska kunna tillämpas inom ramen för myndighetens uppdrag, roll och resurser.

Utöver detta vill Elsäkerhetsverket även peka på riskerna med den ökade administration som flera av bestämmelserna i förslaget skulle medföra.

Elsäkerhetsverket bedömer att det finns en stor risk att det kommer gå åt så mycket resurser till att upprätthålla de olika system och rapporteringskrav som föreslås att det inte finns några resurser kvar till att arbeta med faktisk marknadskontroll. Tillit och förtroende för MKM och yrket behövs för att vi ska kunna skapa förutsättningar för en effektiv marknadskontroll och kloka prioriteringar. Se mer om detta under våra kommentarer till artikel 34.3.

Detaljsynpunkter på förslaget

Artikel	Elsäkerhetsverkets synpunkter	Förslag på ändring
4	Elsäkerhetsverket är försiktigt positiva till denna reglering. Även om detta innebär förändringar i regelverket som medför kostnader för ekonomiska aktörer till följd av ökade krav och administrativa kostnader, samt kostnader för myndigheterna då befintligt informationsmaterial samt processer och mallar behöver ändras, ser vi ändå att det kan vara motiverat utifrån att det förenklar marknadskontrollen i många avseenden.	Behåll, under förutsättning att fördelarna sammantaget väger tyngre än kostnaderna.
5	Denna förändring får verkliga positiva konsekvenser för marknadskontrollen, men också för distributörer och slutkund. Bättre transparens vad gäller produkters EU-försäkran kan höja regelefterlevnaden på marknaden, utan att för den delen höja kraven materiellt sett. Brister i EU-försäkran är mycket vanligt och därför bedömer vi att denna regel är ändamålsenlig och motiverad.	Behåll
7	Elsäkerhetsverket motsätter dig denna reglering starkt av följande skäl, utan inbördes ordning. 1. MKM har inte den kunskap om de ekonomiska aktörernas produkter som krävs för denna typ av åtagande. Vi kan helt enkelt inte bedöma exakt vad som gäller för en viss produkt, om en harmoniserad standard täcker alla risker m.m. eftersom vi inte har den kunskapen om produktens konstruktion, tillverkning, avsedda användning, avsedda marknad etc. Här	Ta bort.

	<p>är det viktigt att särskilja våra olika roller. MKM är experter på marknads kontroll av produkter och ska tillhandahålla begriplig och lättillgänglig information om regelverk m.m. Tillverkarna ska vara experter på sina produkter, på vilka reglerna ska tillämpas.</p> <ol style="list-style-type: none">2. MKM har inte de resurserna (vare sig tid eller kompetens) dylika uppgifter skulle kräva.3. Vi ska enligt svensk förvaltningslag ge det stöd och den service som BEHÖVS. Partnerskap kommer troligen ingås med aktörer som redan har kunskap och kompetens som krävs. Vi behöver snarare arbeta med att höja lägstanivån generellt. Alltså finns en skillnad mellan vilka aktörer vi behöver arbeta med respektive vilka aktörer som kommer vilja ingå partnerskap.4. Prioritering av resurser – måste utgå från vart behov finns – inte för att vi åtagit oss att sälja rådgivning.5. Detta är en kommersiell uppgift som rimligen bör erbjudas på marknaden. MKM kan givetvis bidra med relevant information och effektiva samarbeten med dessa aktörer i syfte att göra det lätt som möjligt för de ekonomiska aktörerna att efterleva regelverket.6. Objektivitetspekter. Oavsett om MKM lyckas förhålla sig objektiva till dessa aktörer eller ej när det t.ex. gäller marknadsanalyser, planering och urval etc så riskera MKM ändå att uppfattas brista i objektivitet och det är en utveckling vi vill undvika då den skadar förtroendet inte bara för myndigheterna utan också för systemet som sådant.	
--	--	--

8	<p>Vi är försiktigt positiva till andemeningen i denna artikel. Elsäkerhetsverket gör bedömningen att vi behöver utveckla hur vi ser på de berörda organisationernas roll för en schysst och säker marknad. Om vi ska kunna hantera stora utmaningar, som konsumenters privatimport av osäkra produkter samt en ökad mångfald avseende produkter, marknader och affärlösningar så måste vi också hitta nya sätt att arbeta och samverka. Vi tror att branschen själv har goda förutsättningar att på frivillig basis genomföra kontroller och insatser i samarbete med MKM för att stärka de seriösa aktörerna på den inre marknaden.</p> <p>Skillnaden mot artikel 7 är ändå att i denna del skulle samarbetena gynna alla seriösa aktörer och bygga på öppna samarbeten. Elsäkerhetsverket ifrågasätter om det kräver reglering att skapa dessa samarbeten.</p>	Denna artikel bör behållas under förutsättning att det inte utan regleringen går att skapa dessa öppna och transparenta samarbeten som likabehandlar aktörerna.
9	<p>Elsäkerhetsverket motsätter sig denna reglering. Skälen för detta är flera. Regleringen är frivillig, vilket innebär att den inte kommer påverka de aktörer som borde påverkas, informationen till slutanvändaren blir därför inte fullständig. Det finns redan idag system för att publicera sådan information som behövs för att skydda konsumenter, och det är inte troligt att konsumenter skulle vända sig till ytterligare en informationskälla för att söka upp denna information. Förslaget innebär därför kostnader och administrativa bördor som inte motiveras av vad man vill uppnå.</p>	Ta bort.

12:1 a	Elsäkerhetsverket önskar att det tydliggörs att marknadskontrollen också avser ekonomiska aktörer skyldigheter, inte bara krav på en specifik produkt. En kontroll av att den ekonomiska aktören t.ex. utför det skadeförebyggande arbetet som föreskrivs är en kontroll av att aktören uppfyller sina skyldigheter. Därför bör det, där tillämpligt, läggas till att marknadskontrollen inte bara avser produkter, utan också aktörer.	Lägg till "eller aktör".
12:2 b	Elsäkerhetsverket anser att det är missvisande att nämna statusen som godkänd ekonomisk aktör, då riskprofilen ändå är det som avgör i slutändan. Allt som innebär att man i förväg försöker dela upp marknaden i ett A- och B-lag bör undvikas.	Stryk "och status som ekonomisk aktör".
12:2 c	Som artikel 12:1 a, ovan.	Lägg till "eller aktör".
14:3 d	Elsäkerhetsverket kan inte ställa sig bakom en dylik reglering överhuvudtaget. Det är helt orimligt att vi ska kunna kräva information av någon annan än en part. Detta är ett mandat som typiskt sett tilldelas polis. MKM måste vara så pass duktiga på våra verktyg m.m. att vi kan använda våra mandat på parten och detta ska räcka. Befogenheterna i övrigt går långt utöver vad som kan anses proportionerligt, för att inte tala om rättssäkert.	Begränsa mandatet till att avse befogenheter mot de ekonomiska aktörerna som marknadskontrollen avser.
14:3 e	Skrivningen i punkten 3 är oacceptabel. MKM kräver vid tillsyn att företaget ska lämna information, oavsett vem de själva väljer som tar fram denna eller deltar i möte m.m. Att ha befogenheter att få information av individer är något som typiskt sett ska tillfalla polis och motsvarande myndigheter, inte marknadskontrollerande myndigheter. Detta gäller även till viss del punkten 1.	Ta bort punkten 3 och anpassa punkten 1 så att den endast omfattar utrymmen m.m. som parten faktiskt förfogar över.

14:3 m	Elsäkerhetsverket ifrågasätter behovet av denna reglering. Vid en återkallelse kommer företaget att få sådana kostnader för återkallelsen att vinsten går förlorad.	Ta bort.
14:3 n	Elsäkerhetsverket ser mycket positivt på en ökad grad av offentliggörande av åtgärder och beslut. Detta kommer göra oss mer effektiva. En översyn av vår nationella reglering (i offentlighets- och sekretessförordningen), när det gäller regleringen av MKM möjligheter att publicera information om ärenden behöver göras eftersom regelverket skiljer sig åt mellan myndigheterna. Sekretessen borde också ge vika i fler fall än idag, när det gäller beslut m.m. där allmänhetens (inte bara konsumentens) behov av information väger tyngre, än partens och andras behov av sekretess.	Behåll (Översyn av OSF behövs.).
16	Elsäkerhetsverket anser att denna bestämmelse inte är möjlig att rikta till MKM, utan att detta måste riktas till medlemsstaterna för genomförande nationellt.	Ändra, så att det framgår att ”Medlemsstaterna ska säkerställa att marknadskontrollmyndigheterna...”
20	Elsäkerhetsverket motsätter sig införandet av unionsprovsningsanläggningar. Det är inte helt klart vad syftet är med denna reglering. Om det är tänkt att dessa anläggningar ska få verka exklusivt inom sitt område (se punkten 4 samt möjligheten till genomförandetakter) så är vi starkt negativa till detta. Dessa uppgifter bör rimligen kunna delas upp på olika aktörer och upphandlas separat, samt att MKM måste kunna upphandla detta utifrån de egna behoven. Om KOM ska ha möjlighet till genomförandeakter bör vi alltså säkerställa att det inte utesluter att dessa tjänster upphandlas nationellt, t.ex. genom en uttrycklig reglering av detta.	Ta bort.

	<p>Elsäkerhetsverket ställer sig också frågande till hur vi skulle kunna nyttja dessa tjänster om vi inte själva upphandlat. Är detta förenligt med lagen om offentlig upphandling?</p> <p>Vi vill också att punkten 4 b ifrågasätts – är det verkligen lämpligt att en "underleverantör" i marknadskontrollen står för en tvistelösande funktion?</p>	
22-23	<p>Generellt sett anser Elsäkerhetsverket att denna typ av reglering inte leder till avsedd effekt och därför inte är rätt väg fram. Orsakerna till bristande samarbete etc. är inte ovilja eller att kraven på MKM är för låga, utan snarare att myndigheterna gör olika bedömningar, får olika prioriteringar, påverkas olika av nationella förutsättningar samt har olika resurser.</p> <p>Elsäkerhetsverket tolkar förslagen som att det bygger på en bild av att marknadskontroll är en löpande band-verksamhet, när vi MKM snarare ser att vi behöver skräddarsy verksamheten mer och mer på grund av att marknaden blir mer komplex. Denna reglering och det budskap man skickar till myndigheterna går stick i stäv med vad som behövs – mer tillit till myndigheterna och professionen.</p>	Omarbeta.
25	<p>Elsäkerhetsverket ifrågasätter om det är möjligt att reglera denna fråga i förordningen, och om det alls behövs.</p>	Ta bort.
29	<p>Elsäkerhetsverket motsätter sig denna typ av reglering.</p> <p>MKM hanterar alla ärenden skyndsamt och det kan finnas andra aspekter som väger mycket tyngre i respektive myndighets prioriteringar, än det faktum att en aktör är en godkänd ekonomisk aktör.</p>	Ta bort.

	<p>T.ex. mängden exemplar, om avsikten är att försäljning ska ske inom kort (t.ex. julbelysning som importerar inför julhandeln) etc.</p> <p>Elsäkerhetsverket ifrågasätter också om MKM i praktiken alls ställs inför att behöva prioritera. Tidsgränserna, som Elsäkerhetsverket bedömer vara rimliga, tar ju höjd för detta. Vi tycker att det är rimligt att alla aktörer ska kunna avvakta beslut i fem dagar, i de fall det finns en misstanke om brist.</p>	
34:3	<p>Vi motsätter oss punkten f, med reservation för om avsikten är att tullmyndigheterna ska göra detta och det är en uppgift som görs redan idag.</p> <p>Generellt sett anser Elsäkerhetsverket att den administrativa bördan för MKM är större än vad som är motiverat utifrån syftet med systemen, samt att information som MKM saknar användning för inte ska omfattas av kraven på rapportering/informationsutbyte. Bland annat ser vi att det finns risk för en övertro på i hur stor grad MKM i olika länder delar en och samma marknad. Det gör vi i huvudsak inte. De flesta produkter som finns i ICSMS och RAPEX finns inte på den svenska marknaden. Att vi ska lägga omfattande delar av våra resurser för marknadskontroll på en rapportering som inte ger effekt är inte rimligt.</p> <p>Centrala funktioner är att vi behöver kunna varna konsumenter och vi behöver kunna samarbeta när det gäller produkter som har brister. Vi ifrågasätter dock behovet av utbyta information redan i initieringsstadiet samt i de fall produkten/aktören visar sig uppfylla de krav vi kontrollerar. Över hälften av alla produkter Elsäkerhetsverket provar saknar vi skäl att reagera mot. Att rapportera dessa i ICSMS är inte effektivt så länge t.ex. utvärderingar inte hämtas här. Utvärderingarna</p>	Ta bort de krav som inte kan motiveras.

	<p>rapporterar vi ändå i särskild ordning. Att samma produkt riskerar att testas två gånger är inte ett problem – snarare tvärtom. Detta på grund av att samma produkttyp kan finnas i olika batcher, eller att felet inte finns i alla exemplar, samt att myndigheterna aldrig kontrollerar alla krav som ställs på en produkt.</p> <p>De resurser som MKM idag lägger, eller borde lägga, på administration som inte ger tillräcklig effekt, borde istället läggas på sådan metodutveckling och de samarbeten som behövs för att möta utmaningarna på framtidens marknad.</p>	
--	---	--

KOM(2017) 796

- Artikel 4 – Elsäkerhetsverket ifrågasätter behovet av en sådan, frivillig, reglering. Det bör inte finnas något som hindrar en ekonomisk aktör från att ta fram ett sådant underlag idag. Så som förslaget är utformat finns det en risk att det medför en ökad administrativ börda, bristande begriplighet och förutsebarhet till begränsad nytta. Elsäkerhetsverket är dock positiva till att införa krav på att de ekonomiska aktörerna ska ha dylik dokumentation eller kunna redovisa dessa uppgifter vid marknadskontroll.
- Elsäkerhetsverket ställer sig mycket positiva till att SOLVIT får en utvecklad roll. En stor fördel med SOLVIT:s uppdrag är att det ger företagen möjlighet att agera redan innan marknadskontroll av produkten inletts. Detta är viktigt för att företagen ska kunna angripa felaktig information etc. I annat fall skulle MKM:s passivitet när det gäller marknadskontroll leda till att aktörer inte får sin sak prövad.
- Elsäkerhetsverket kan inte återfinna den bestämmelse om stupstockseffekt, som idag framgår av artikel 6.4 förordning 764/2008. Elsäkerhetsverket ser positivt på att denna bestämmelse försvinner, då en farlig produkt alltid är farlig och att ansvaret för att avhjälpa sådana brister alltid bör åvila den ekonomiska aktören, oaktat vilka åtgärder MKM har vidtagit eller inte. Det finns andra rättsmedel (domstolsprövning, JO anmälan) som omhändertar situationer där myndigheter inte agerar proportionerligt, ändamålsenligt eller i strid med andra allmänna förvaltningsrättsliga principer.

I detta ärende har generaldirektören Elisabet Falemo beslutat. Verksjuristen Karin Sjöberg har varit föredragande. Vid den slutliga handläggningen har också avdelningschefen Kim Reenaas deltagit.

Elisabet Falemo